

چکیده:

مقدمه: مادران به عنوان هسته اصلی هر خانواده‌ای نیازمند دریافت خدمات دوران بارداری به موقع و باکیفیت می‌باشند، چرا که هرگونه بی‌توجهی به آنها در دوران بارداری عواقب وخیمی هم برای خانواده و هم برای جامعه در پی دارد. تنها راه اثربخش برای جلوگیری از عوارض بارداری و مرگ و میرمادران، ارائه خدمات به هنگام پیش از بارداری، حین بارداری و پس از زایمان است.

روش پژوهش: این مطالعه به صورت توصیفی تحلیلی در تمامی پایگاه‌های بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شد. آمار و اطلاعات از مراکز بهداشت و شبکه‌های بهداشتی و درمانی تابعه دانشگاه علوم پزشکی ایران دریافت، و اطلاعات ضروری دیگر نیز از طریق پرسشنامه تکمیل شده توسط مادران مراجعه‌کننده به پایگاه‌های بهداشتی جمع‌آوری شد. در نهایت داده‌ها با کمک نرم‌افزار اسپاس نسخه ۲۳ و آمار توصیفی تحلیل گردید.

نتایج: در این مطالعه از میان ۱۰ شاخص مورد مطالعه، میزان شاخص مراقبت کل پیش از بارداری برای پایگاه‌های دولتی ۱۵ و مشارکتی ۲۰ درصد محاسبه شد و شاخص حداقل شش بار مراقبت حین بارداری در پایگاه‌های دولتی و مشارکتی به ترتیب ۶۹ و ۷۹ درصد بود. میزان اکثر شاخص‌های مورد مطالعه در پایگاه‌های بهداشتی مشارکتی بیشتر از دولتی بود، به جز شاخص استمرار پس از زایمان که این میزان در پایگاه‌های دولتی و مشارکتی تقریباً برابر ۷۶ درصد بود. همچنین در این مطالعه مشخص شد عواملی از جمله دسترسی مناسب به خدمات، کیفیت خدمات، رفتار و برخورد پرسنل پایگاه بهداشتی، زمان انتظار در پایگاه بهداشتی، رضایت کلی از خدمات، کافی بودن خدمات از دید زنان، مناسب بودن فضای فیزیکی و سودمندی خدمات ارتباط بیشتری با بهره‌مندی مادران از خدمات مراقبت ادغام‌یافته سلامت مادران دارند.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان نتیجه‌گیری نمود که واگذاری پایگاه‌های بهداشتی زیرمجموعه دانشگاه علوم پزشکی ایران گامی در جهت بهبود وضعیت کلی شاخص‌های مربوط به سلامت مادران بوده و وضعیت اکثر شاخص‌ها حداقل به لحاظ عددی در پایگاه‌های مشارکتی نسبت به دولتی از مقادیر بیشتری برخوردار بودند، با وجود این برتری نسبی پایگاه‌های مشارکتی، خدمات مراقبت مادران در مراحل از جمله خدمات مربوط به مراقبت‌های پیش از بارداری و پس از بارداری دچار ضعف‌ها و مشکلاتی است و در بعضی از شاخص‌ها اختلاف زیادی با اهداف تعیین شده برای سلامت مادران در کشور دارد.

کلید واژه‌ها: بهره‌مندی، مراقبت ادغام‌یافته سلامت مادران، پایگاه‌های بهداشتی